

KAIKKI SYNNIT

UUSI KAUSI

Katso nyt

Jatka katselua

KULTAINEN VENLA

yle TV1

yle TV2

LUONTO-SUOMI
POHJOLAN VOIMA

EEMELI 1/2026

TEEMANA YLEISRADIO

UUSI PÄIVÄ

VARES RIISUTUT

yle RADIO SUOMI

yle YLEX

yle RADIO VEGA

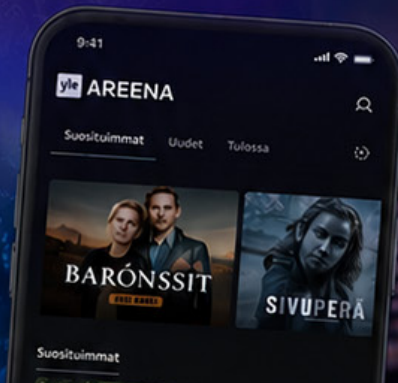
yle RADIO CLASSIC

yle PUHE

yle Lasten Areena

UMK
UUDEN MUSIKIN KILPAILU

yle UUTISET

PHILIPS RADIO-PALSTA

Viettäköö iltanne hauskemmin

Hyvä musiikki tekee elämän hauskemaksi. Tehkää iltapuhteistanne hauskempia ja kohotta kaa tunnelmaa kodissanne musiikilla. Täysin luonnollisesti toistaa sekä soiton että laulun

IHANTEELLINEN PHILIPS-KOLMIKKO

johon kuuluu

PHILIPS-
vastaanottokone

PHILIPS-
anodijännityskoje

PHILIPS-
kovääninen

*"Parhaiten kuulette Philips-putkilla
Parhaiten näette Philips-lampuilla"*

PHILIPS

SISÄLTÖ

Sisältö	3
Arkistonjohtajan mietteitä	6
Kansa toivoi – Yle vastasi?	7
Yleisradion ohjelmia	10
Tiedon huoltovarmuus	16
Elkan aineistopakettit	17
Yleisradion merkkikilpailu 1938	20
Ajankohtaista	22
Eemeli vapaana	24

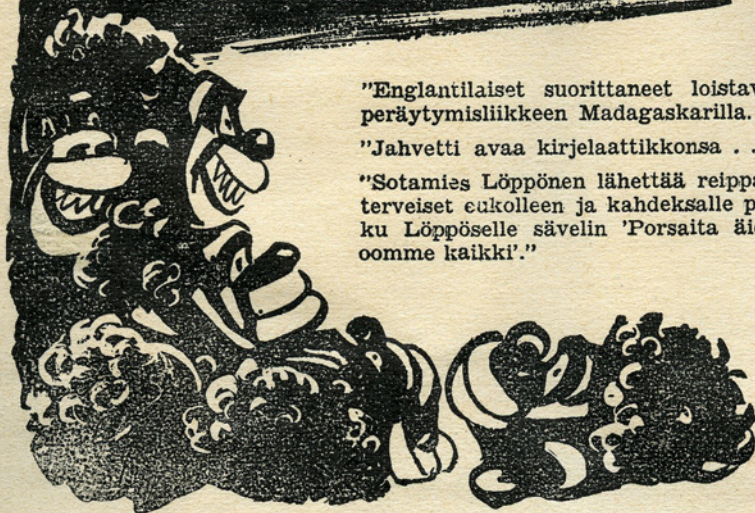

Pieni aikajana Ylen tapahtumista teknisesti orientoituneen Eemeli-lehden taittajan näkökulmasta. Tiedot aikajanelle koottu erinäisistä lähteistä kuten yle.fi. Kuvat ovat Erva-Latvalan arkistosta Elkasta.

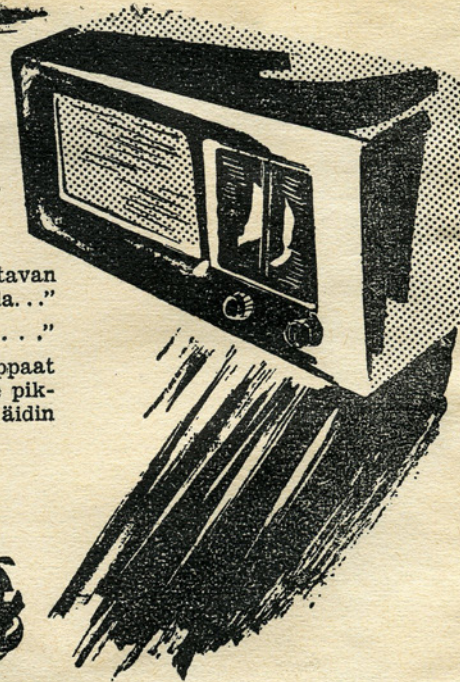
NEEKERIYÖNKIN PIMEYTEEN
TUNKEUTUU TIETO MUUN
MAAILMAN TAPAHTUMISTA

"Englantilaiset suorittaneet loistavan
peräytymisliikkeen Madagaskarilla..."

"Jahvetti avaa kirjelaattikkonsa..."

"Sotamies Löppönen lähettää reippaat
terveiset eukolleen ja kahdeksalle pik-
ku Löppöselle sävelin 'Porsaita äidin
oomme kaikki'."

O.Y. SUOMEN YLEISRADIO A.B.

1981

Teksti-Tv

1985–1995

Radiomonopolin
purku

1996

Yle.fi

2006

Yle Elävä
arkisto

2007

Yle Areena

SUOMEN YLEISRADIO FINLANDS RUNDRADIO

Kuva osa 1926-1936 kansikuvaa esitteestä. Ylen arkisto Elkasta.

ARKISTONJOHTAJAN MIETTEITÄ

Satavuotiaalle Suomen Yleisradiolle

"Huomio, huomio, täällä Lahti!" Näillä sanoilla alkoivat Yleisradion legendaariset radiokuulutukset. Nykyihmiselle lähempi kosketuspinta Yleisradion ohjelmatoimintaan on vaikkapa Pia Pasanen lukemassa puoli yhdeksän uutisia tai Katja Ståhl juontamassa Elämäni biisiä. Lähes varmaa on kuitenkin se, että kaikilla suomalaisilla on jonkinlaisia omakohtaisia muistoja Ylen ohjelmista. Niitä voivat olla vaikkapa Histamiinin joulukalenteri tai Markus Kajon viihdesarja Naurun paikka.

O.Y. Suomen Yleisradio – A.B. Finlands Rundradion perustava kokous pidettiin melkein päivälleen sata vuotta sitten, 29.5.1926. Ja ensimmäiset radio-ohjelmat lähtivät "eetteriin" jo saman vuoden syyskuussa. Tämä antiikin aikana täysin keksitty käsite "eetteri" olisi varmaankin jo hävinnyt pois puhekielestä, ellei sitä olisi radion alkuaikoina niin runsaasti viljelty. Yhtiön perustaminen ja toiminnan aloittaminen tarkoittivat tietysti myös Ylen arkistojen syntymistä ja kasvamista. Tänä päivänä noita Ylen arkistoja on kertynyt tänne Elkaan jo yli 60 erilaista. Ja asiakirjoja niissä on yhteensä yli hyllykilometrin verran. Tuo joukko sisältää mm. eri radiokanavien, toimitusten, johtajien ja toimittajien arkistoja. Tutkittavaa niistä löytyy niin musiikkiin, kulttuuriin kuin politiikkaan ja uutisiin liittyen.

Tämän Eemelin teemana on siis satavuotias Yleisradio. Lehden artikkeleissa nostamme esille erilaisia aineistoja ja näkökulmia Ylen arkistoihin liittyen. Kiitän Eemelin toimituskuntaa sekä kulttuurihistorian tutkija Janne Mäkelää hänen erinomaisesta vieraskynäartikkelistaan.

Lopuksi vielä synttärionnittelut meidän kaikkien suomalaisten ikiomalle Yleisradiolle!

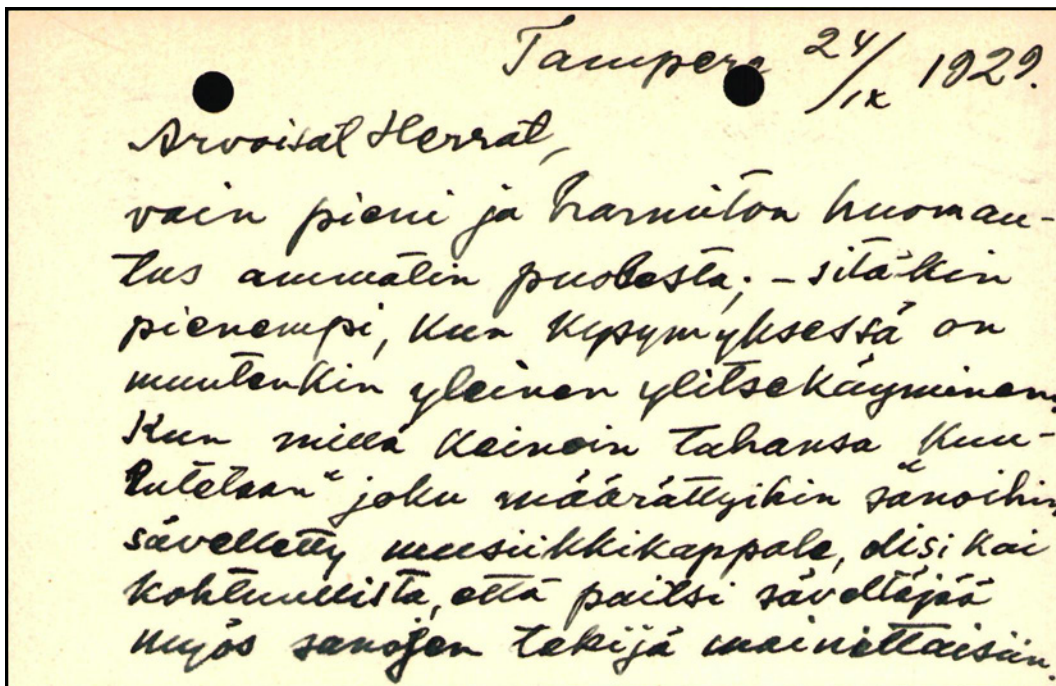
Olli Alm

KANSA TOIVOI – YLE VASTASI?

Loppuvuonna 1929 kirjailija Frans Emil Sillanpää sai tarpeekseen. Hän sulki radiovastaanottimensa, tarttui kynään ja raapusti viestin kolmevuotiaalle Yleisradiolle. Eikö radiossa voitaisi musiikkiesityksiä kuulutettaessa kertoa myös kappaleen mahdollinen sanoittaja?

Sanoittajat saatettiin mainita, jos kappale oli sävelletty Aleksis Kiven tai jonkun muun merkittävän kirjailijan tekstiin. Iskelmäsanottajia ei mainittu, vaan eipä Ylen alkuaikoina iskelmiä soitettu juuri muutenkaan. Suuri yleisö kyllä toivoi laajasti hupilauluja ja tanssimusiikkia. Se tuli selväksi radioyhtiön suuressa kuuntelijakyselyssä 1929.

Yleisradio antoi yleisölle pikkurillin, kun ohjelmistossa edelleen pyörivä Lauantain toivotut levyt aloitti 1935. Ohjelman lopussa kuultiin armollisesti iskelmääkin. Toukokuussa 1945 eräs äänilevytoive spiikattiin näin: "Seuraavaksi kuulemme Georg Malmsténin kappaleen Suurin onni. Foxtrotin esittäjänä on Georg Malmstén ja Dallapé-orkesteri." Vanhat kuuntuslistat löytyvät Musiikkiarkistosta.

Sanoittajat kunniaan! Sotien jälkeen radiosuosikiksi noussut kirjailija Frans Emil "Taata" Sillanpää loi suhdetta Yleisradioon jo vuonna 1929. Ylen arkisto Elkasta.

Yleisradio 1939 & 1940. Erva-Latvalan arkisto Elkasta.

RADION syyskausi alkanut

Paljon uutta ja mielenkiintoista: maakunnan kuulumiset — karjalaisperhe — Kalevala — kirjapainotaito — Upsala — Jahvetin posti — kilpailut — suuret kerrotjat — isä ja poika — uudet ajanvietteohjelmat — siinä vain muutamia välähdyksiä syksyn rikkaasta ohjelmasta.

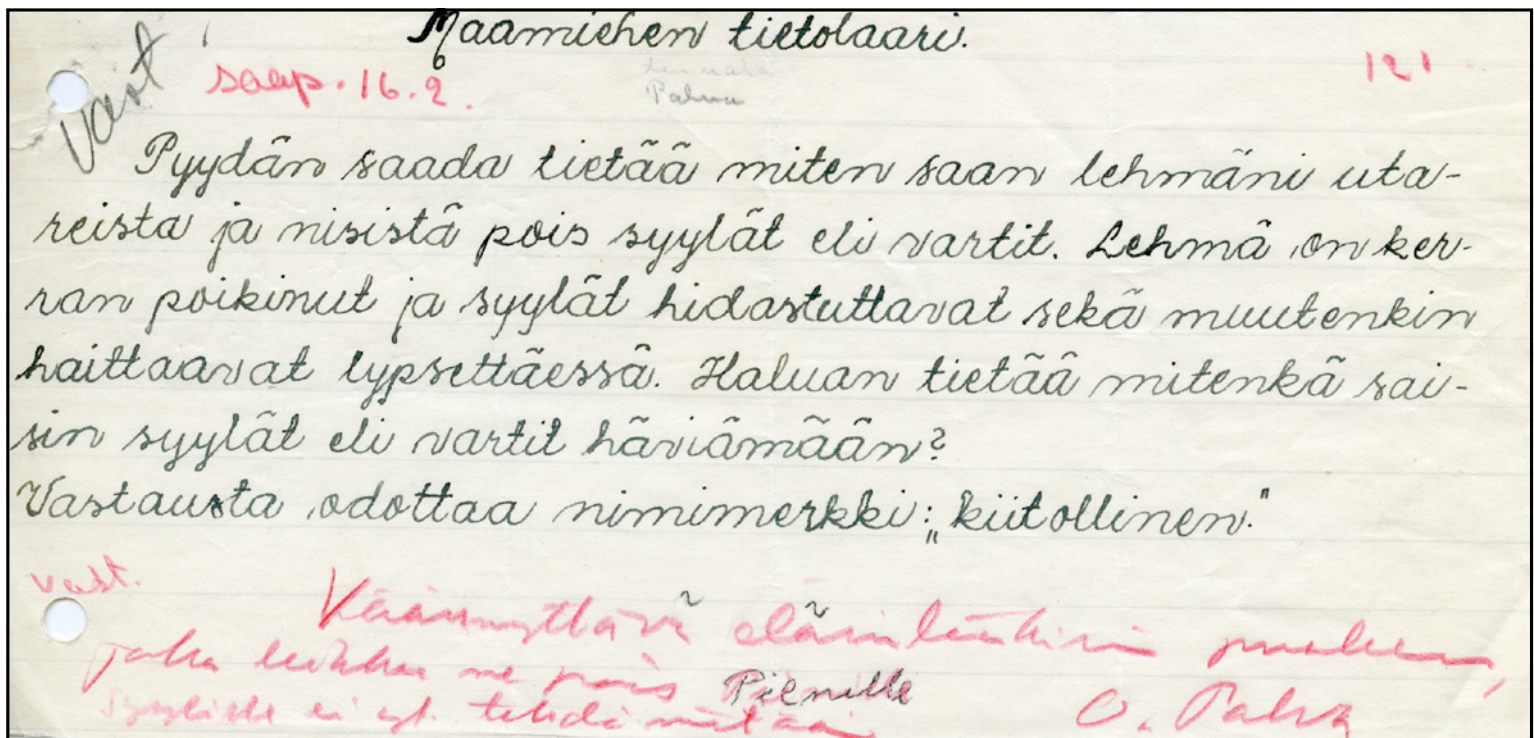
Uusia entistä ehompia vastaanottimia taas saatavissa.

Lahjoittakaa vanhat vastaanottimenne siirtoväen iltojen iloksi!

YLEISRADION OHJELMIA

Maamiehen tietolaari

Maamiehen tietolaari palveli viljelijäväestöä vuodesta 1952 aina 2000-luvun alkuun. Maaseutuväen kysymyksiin vastaili nimimerkki "Punnus". Kysymykset vaihtelivat maatalouspolitiikasta lehmien sairauksiin ja rajakiistoista traktorin valintaan. Myöhemmin 1970- ja 1980-luvuilla aiheet näyttävät liittyvän enemmän lakiasioihin, perintö- ja testamenttikysymyksiin. Kuvat ovat Ylen arkistoista Elkasta.

Jäljennös.

Saap. 2.1.
Vert. 6.1

6.

Loppi 29/12 -51

~~Vert. 6.1~~

Maatalousjärjestöjen radiotoimikunta
Helsinki

Huomautan jo näin etukäteen, ettemme me maanviljelijät ole erikoisemmin kiinnostuneita niistä maatalouksesitelmistä, joita radioa kuulemme. Sillä niistä meidän kukkaromme ei paljonkaan kostu. Minun ja niin monen karjanomistajan ja maatalon isännän mielestä olisi paljon parempi pitää esitelmää valtiovallan pitäjille tasapuolisuudesta. Jos esim. vertaa suhdetta. Puolen litran kaljapulloh aukaisemisesta saa ravintolan pitäjä 20:--. Siis yhden litran nostamisesta tiskin alta tiskille ja vääntämisestä korkin auki saa ravintolan pitäjä 40:--mk. ----

Tähän tehtävään ei tarvita mitään välineitä. Ei tuhansia maksavia maidon kuljetusastioita. Ei miljoonia maksavaa navettaa ja siellä sisällä asuvaa karjaa. Ei satoja tuhansia maksavia rehusuojia. Ei miljoonia maksavia maatalouskoneita. Mikä on tulos kaikista näiden miljoonien sijoituksesta?

Tulos on se: 20 markan hinta maitolitralle. Jos teillä hyvät herrat on terveet aivot päässänne. Niin harkitkaa kumpi on helpompaa: vääntää kaljapullosta korkki auki ja nostaa pullo tiskille tai kiskoa litra maitoa lehmästä ja toimittaa se puhtaana ja kylmänä meijeriin.

Kun palkka on aivan sama.

Me maatalouden harjoittajat alamme kohta kyllästyä nykyiseen maatalouspolitiikkaan. Sen olette te Helsingin herrat kyllä huomanneet. Mutta ei vaan panna rikkaa ristiin tilanteen parantamiseksi. Ei ole päivän eikä viikonkaan harkinnan tulos, että isäntä hävittää kymmeniä vuosia jalostamansa karjan ja siirtyy kkarjattomaan maatalouteen. Ei kenenkään kannata vuosikausia tehdä palkatonta työtä.

Me emme ole minkään radioesitelmän tarpeessa muussa suhteessa kuin että saamme tuotteistamme riittävän hinnan ja saamme niin ollen työstämme palkan.

Maataloustuottaja Lopelta

H. Lankinen

27

Kouluradiotoiminta vv. 1939-1940

	1939		1940	
	kevätl.	syysl.	kevätl.	syysl.
Kuuntelevien: kausakoulujen lukumäärä	3.159	2.798	- ¹⁾	2.402
oppikoulujen --"	-	65	-	57
kkoulujen oppil. --"	211.586	199.094	-	166.364
oppikoulujen --" --"	-	2.774	-	2.241
Vastaanottimilla varustettujen koulujen lukumäärä.	Ei ole varmaa tietoa. Arviolta ehkä n. 5% koulujen määrästä.			
Kouluradiolähetysten määrä: kausakoul. vart.	106	81	91	91
oppikoulujen vart.	-	11	116	10

¹⁾ Kouluradio ei sodan vuoksi toiminut, vasta helmik. alkoi radio-koulutoiminta niin kausak- kuin oppikoululaisia varten; lähetyskoia yhteensä 207.

Kouluradio

Kouluradion koelähetykset alkoivat 6.10.1934. Kouluradiota suunniteltiin yhteistyössä Kouluhallituksen kanssa. Kouluradion tarkoituksena oli tukea kansakouluopetusta maan syrjäisimmilläkin seuduilla ja tarjota uudenlaista opetusmateriaalia perinteisten oppikirjojen lisäksi. Kouluradio sai vuonna 1963 rinnalleen Koulu-TV:n, jossa koulujen opetusmateriaalia voitiin esittää televisio-ohjelmien muodossa. Kouluradion arkisto on meillä Elkassa, ja se sisältää lähes kaksikymmentä hyllymetriä asiakirjoja aina toiminnan alusta saakka.

Piirini arv. Johtajaopettajille.

Suomen Yleisradion toimesta tullaan kuluvan syyslukukauden aikana kokeeksi lähettämään kansakouluja ja jatko-opetusta varten suunniteltuja kouluradiotunteja, joiden kuuntelumahdollisuuksien y.m. seikkojen selville saamiseksi Yleisradio tarvitsee kultakin koululta oppilasmääristä ja lukuajoista sekä opettajien radiovastaanottimista erinäisiä tietoja, jotka pyydän merkitsemään oheiseen kaavakekorttiin. Kortti on minulle **palautettava t.k. 25 päivään mennessä**. Ellei opettajilla ole vastaanotinta koväänisneen, saadaan kouluradiotuntien kuunteluun käyttää myöskin jonkun naapurin vastaanottolaitetta, jossa tarkoituksessa tiedustelukaavakkeeseen olisi kyseellisen tapauksen varalta merkittävät vastaavat tiedot. Siinä tapauksessa, ettei ainoatakaan sopivaa vastaanotinta ole käytettävissä, merkittäköön kaavakkeeseen: »Ei ole vastaanotinta.»

Kunnioittaen

A. Paasikallio.

KOULU RADIO

OHJELMISTO
SYSSLUKUKAUDELLA 1944
KOULUHALLITUS JA Oy. YLEISRADIO Ab.

Oppikouluradio lukuvuonna 1943–44.

(Lähetysajat ovat tiistaisin klo 15.20—15.45).

SAKSA:

- 19. X. Mathilde Kühle: **Ein Erntetag.**
- 26. X. F. Bischoff: **Aus meines Vaters Münzsammlung.**
- 16. XI. Philipp Krämer: **Feuer! Feuer!**
- 7. XII. J. A. Bendixen: **Weinlese am Rhein.**
- 11. I. Marianne Zimmermann-Hiltunen: **Eine Reise durch das Neckartal.**
- 1. II. H. Giesen: **Über das Sammeln von Briefmarken.**
- 22. II. Käthe Siegfried: **Besuch eines Salzbergwerks.**
- 14. III. Helli Leonhard: **Vier auf grosser Fahrt.**
- 28. III. Erich Pagels: **Historischer Film — geschichtliche Wahrheit.**
- 25. IV. H. A. Scheel: **Die finnisch-deutschen Handelsbeziehungen in Vergangenheit und Gegenwart.**

RANSKA:

- 2. XI. Marie-Elise Dauphin: **Les Gloires de la Bourgogne.**
- 30. XI. Yvonne Duvaux-Nordberg: **Le Val de Loire, Berceau de la France.**
- 18. I. Claire Fromont-Enckell: **Entre l'Aunis et la Saintonge.**
- 8. II. Yvonne Leblanc: **L'Artisan de France.**
- 29. II. Yvonne Duvaux-Nordberg: **Victor Hugo: Gavroche.**
- 4. IV. Pierre H. Joly: **Grandeurs et précipices de l'Histoire de France.**

ENGLANTI:

- 9. XI. Agnes Dawson: **Rudyard Kipling.**
- 23. XI. Alice Eager: **There is never a dull day in London.**
- 14. XII. Helene Bourgeois-Wickström, Vivien Caird-Soldan, Molly Marschall: **Something about English Music.**
- 25. I. Vivien Caird-Soldan: **English verse for the very young.**
- 15. II. Mabel Stowe-Silander: **Life on a House-boat.**
- 7. III. Molly Marschall: **An English Village.**
- 21. III. Jean Macgregor-Nordberg: **King Arthur and the Knights of the Round Table.**
- 18. IV. Agnes Dawson: **The Brontës.**

Hylly keittiössä:
vati, kattila ja kahvipannu.
Tuoksut.
Vieras,
kiire,
askeleita
yli pihan vihreän
ja riemu silmiin.

Pöytälaatikkokirjailijain palsta

Yleisradion arkistossa on kansio, joka sisältää Pöytälaatikkokirjailijain palsta -ohjelmaan lähetettyjä kuuntelijoiden runoja, aforismeja, novelleja ja tarinoita. Pentti Holappa arvioi saapuneita harrastajakirjoittajien töitä ja antoi palautetta. Runoissa on paljon rakkautta ja pettymyksiä sekä tuskaa ja kuolemaa, mutta myös pieniä arkisia hetkiä. Kansiossa on kirjoituksia vuosilta 1959 – 1961. Ohjelma lopetettiin vuoden 1961 lopulla. Vuoden 1969 alussa alkoi samantyyppinen ohjelma nimellä Pöytälaatikko, jota lähetettiin kerran kuukaudessa.

Heljä Strömberg

Puhelinvälittäjän huokaus.

Olen väsynyt tänään huutamaan
haloota, haloota aina vaan.
En halua sanoa: "Keskus täällä!"
Olen tänään niin kauhean pahalla päällä!

Kun ihmiset kysyvät: "Onko missä?"
tekee mieleni sanoa: "Helvetissä!"
Ja naamaa päin vain heille nauraa
ja torveen pahaa laulua laulaa!

Mutta sen jos tekisin, potkut saisin,
ja leivän tulontakin lopettaisin.
Siis sanoa täytyy mun aina vaan:
"Hetkinen, herra, teille puhutaan!"

"Santra"

Luotsi.

Lähestyykö, loittoneeko
ranta etäinen?
Näen valot. Sammuvatko loistot
himmeten?

Vedet vieraat. Ruotelissa
luotsi äänetön,
kutsumatta purteen tullut.
Laiva HASEBÖN.

Alati ohi jokaisen sataman,
minkä näin,
sokea, mykkä luotsi ohjaa
pimeää aavaa päin.

"Beta"

Radio ja televisiokauppa 1960-luku. Erva-Latvalan arkisto Elkasta.

TV
TELEVISIOLASEJA
FILTRALUX-P

SAATTE MEILTÄ

INSTRUMENTARIUM

Suurin optisen alan erikoisliike

Televioliisit Instrumentarium 1962. Erva-Latvalan arkisto Elkasta.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

Muuttuva turvallisuusympäristö vaatii vahvaa tiedon huoltovarmuutta

Turvallisuusympäristömme on muuttunut pitkäkestoisesti. Informaatioympäristö elää jatkuvassa murroksessa, ja digitaalinen toimintaympäristö voi saastua jopa nopeammin ja huomaamattomammin kuin fyysinen ympäristö. Euroopan talousfoorumi nostaa mis- ja disinformaation edelleen yhdeksi merkittävimmistä yhteiskunnallisista uhista. Myös huoltovarmuuskeskuksen mukaan informaatiovaikuttamiseen liittyvät prosessit ja työkalut kaipaavat kehittämistä.

Elka on vuoden 2026 ajan mukana Tiedon huoltovarmuudella turvatumpi tulevaisuus-hankkeessa, joka toteutetaan yhteishankkeena Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk), Kansallisarkiston ja Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkiston (ELKA) kesken. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama ja tuen on myöntänyt Etelä-Savon maakuntaliitto.

Tiedon huoltovarmuus tarkoittaa kykyä varmistaa, että tieto säilyy luotettavana, saatavissa ja oikea-aikaisena myös poikkeustilanteissa. Tiedon huoltovarmuudella turvatumpi tulevaisuus -hanke vahvistaa yritysten ja arkistojen valmiuksia hallita, suojata ja hyödyntää digitaalista tietoa muuttuvissa olosuhteissa- nyt ja tulevaisuudessa. Tavoitteena on lisätä toimijoiden tietoisuutta ja tarjota käytännön työkaluja, jotka tukevat digitaalisen tiedon oikeellisuutta, luotettavuutta ja pitkäaikaista säilyvyyttä. Samalla hanke edistää vastuullista digitalisaatiota sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä turvallisuuden ja kestävyuden näkökulmasta, huomioiden kasvavat sääntelyvaatimukset.

Keskeinen osa hanketta on Mikkelin aseman vahvistaminen kokonaisturvallisuuden osaamiskeskittymänä. Tätä tuetaan kehittämällä digitaalisen tiedon huoltovarmuuteen liittyviä ratkaisuja ja osaamista. Lisäksi hanke tunnistaa tulevaisuuden tutkimus ja innovaatiotarpeita tieto ja kyberturvallisuuden alueilla, mikä luo pohjaa uuden liiketoiminnan syntymiselle.

Hankkeen tuloksena yritysten ja arkistotoimijoiden tietoisuus, osaaminen ja yhteistyövalmiudet ovat vahvistuneet sekä tiedon huoltovarmuuden käytännön toteuttamisessa että tiedon luotettavuuden ja pitkäaikaissäilytyksen varmistamisessa. Hankkeessa kehitetyt toimintamallit, ratkaisut ja työkalut tulevat avoimesti hyödynnettäväksi Memory Lab -ympäristöön.

Elka osallistuu laajasti hankkeen toteutukseen. Kevään aikana pyörivät yrityksille, arkistoille ja julkishallinnon toimijoille kohdennetut tarvekartoitushaastattelut, joilla kerätään tarpeiden lisäksi tietoa tiedon huoltovarmuuden jaettun käsityksen määrittämiseksi. Tietoa kerätään myös kartoittamalla erilaisia toimintamalleja ja käytänteitä, joilla tiedon huoltovarmuutta voidaan vahvistaa. Työn alla ovat myös teknisten työkalujen proof-of-concept-toteutukset tiedon huoltovarmuuden tason nostamiseksi. Arkistoille ja muistiorganisaatioille suunnattu maksuton hankkeen riskianalyyysien ja työkalujen pilotoinnin kick-off tilaisuus järjestetään Helsingissä Tieteiden talossa 27.8.2026. Tervetuloa mukaan!

Kati Lähde

<https://www.xamk.fi/tapahtuma/tiedon-huoltovarmuus-riskeista-resilienssiin/>

ELKAN AINEISTOPAKETIT – LUOTETTAVAA OPPIMATERIAALIA OPETUKSEEN

Finna Luokkahuone on opettajille suunnattu maksuton palvelu, johon suomalaiset arkistot, kirjastot ja museot tuottavat omiin kokoelmiinsa perustuvia aineistopaketteja eri oppiaineiden tarpeisiin. Elka on julkaissut Finna Luokkahuoneeseen kolme kokonaisuutta, jotka tarkastelevat suomalaisen yhteiskunnan kehitystä eri näkökulmista: työn turvallisuutta, kaupungistumista ja mainonnan ihanteita. Elkan aineistopakettit tarjoavat opettajille helposti hyödynnettävää, opetussuunnitelmaan sopivaa materiaalia ja valmiita tehtäväideoita. Oppilaille ne taas antavat mahdollisuuden työskennellä autenttisten lähteiden kanssa – tärkeä taito disinformaation ja valeuutisten aikakaudella. Arkistolähteisiin perustuvat materiaalit tukevat oppilaiden lähdekriittisyyttä ja auttavat rakentamaan ymmärrystä menneisyydestä ja nykyhetkestä luotettavan tiedon pohjalta.

Sari Muinonen

Työturvallisuus

<https://finna.fi/LIRecord/aipa.node-7768?sid=532800272>

Työturvallisuus-aineistopakettien sisältämien julisteiden ja valokuvien kautta voidaan hahmottaa suomalaisen työsuojelun kehitystä 1930–1980-luvuilla. Kokonaisuuden tavoitteena on auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä työturvallisuus tarkoittaa, miksi siihen panostetaan ja miten käytännöt ovat muuttuneet teollistumisen myötä. Aineisto ohjaa pohtimaan työympäristöjen riskejä ja työturvallisuuden merkitystä työntekijöille, yrityksille ja yhteiskunnalle. Se soveltuu yläkoulun ja lukion historian ja yhteiskuntaopin opetukseen.

Kaupungistuminen Suomessa: kaupunkikuvan muutos

<https://finna.fi/LIRecord/aipa.node-8700?sid=5328013042>

Kaupungistumista tarkastellaan Mikkelin keskustasta vuosi-ina 1970 ja 2024 otettujen kuvaparien avulla. Aineiston tavoitteena on kehittää oppilaiden kykyä havainnoida ja vertailla kaupunkiympäristöä eri aikakausina sekä ymmärtää kaupungistumisen vaikutuksia rakennettuun ympäristöön, liikenteeseen ja palveluihin. Kuvapareja tutkimalla harjoitellaan visuaalista vertailua, tunnistetaan kaupungistumisen merkkejä ja pohditaan, miten väestönkasvu ja kaupunkisuunnittelu muokkaavat kaupunkitilaa. Aineistopaketti soveltuu yläkoulun ja lukion historian, yhteiskuntaopin ja maantiedon opetukseen.

Mainonnan kuvasto ja ajan ihanteet 1920-1950-luvuilla

<https://finna.fi/LIRecord/aipa.node-9181?sid=5328013042>

Mainonta ei ole koskaan ollut pelkkää tuotteiden myymistä. Se on aina heijastanut ja muokannut aikansa arvoja, ihanteita ja käsityksiä siitä, millaista elämää pidettiin tavoiteltavana. Aineistopaketti koostuu Erva-Latvala Oy:n arkiston 1920–1950-lukujen lehtimainoksista. Se sisältää viisi teemaa, joiden kautta oppilaat voivat tarkastella, miten visuaalinen kulttuuri rakensi aikakauden rooleja, normeja ja ihanteita. Kokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa kriittistä medialukutaitoa ja ymmärrystä siitä, miten mainonta vaikuttaa käsityksiimme ihmisistä, arjesta ja yhteiskunnallisista ihanteista.

Rinkeli itkevän lapsen
VANILJA-
HIIVA-
VESI-
KÄTEEN!

SIIVOUKSEEN
paa ja pineenitärpättiä

Dineeni-
TÄRPÄTTI

BLAUPUNKT

19

RADIOTUKKU Oy

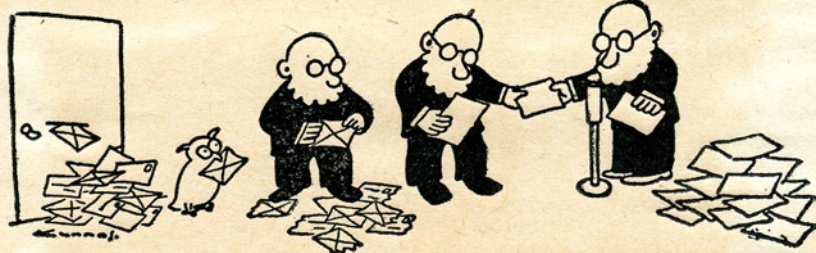
Kummatko ovat viisaampia: lahtelaiset vaiko kotkalaiset?

Tämä asia kiinnostaa tietenkin tavattomasti juuri lahtelaisia ja kotkalaisia, mutta mielellämpää muikin Suomen kansa tahtoi päästä siitä selville. Ja nyt se pääseeekin! Ensi keskiviikkona järjestetään näet molempien kaupunkien välinen suuri ja jalo tietokilpailu, joka luonnollisesti radioidaan, joten jokainen voi seurata sitä kotoankin käsin. Kilpailu (ja sen radiointi alkaa täsmälleen klo 20.50, ja sen erotuomareina toimivat helsinkiläiset.

Kumpi voittaa, Kotka vaiko Lahti?

Keskiviikkona se tiedetään.

YLEISRADIO

Radion Viisasten Kerho

penkin ja seinän välissä 13. 12. 45 klo 21.30

Kaikki radiokuuntelijat

saavat jälleen lähettää kerholle kysymyksiä, ja hyväksytystä maksetaan 50 mkn palkkio. Jos Viisasten kerho ei osaa vastata, saa lähettäjä entiseen tapaan ylimääräisen satasen. Kysymykset ja niiden oikeat vastaukset on lähetettävä jouluk. 8 p:ään mennessä osoitteella

Oy. YLEISRADIO Ab.

Helsinki K. Kuoreen merkittävä "Viisasten kerho".

Kuvat Erva-Latvalan arkisto Elkasta.

YLEISRADION MERKKIKILPAILU 1938

Lokakuun alussa vuonna 1938 Suomen Yleisradio julisti luonnoskilpailun yhtiön merkin aikaansaamiseksi. Palkintolautakunnan jäsenet olivat Yleisradion edustajina toimitusjohtaja J.V. Vakio, insinööri Erik Ek ja maisteri Pentti Nikulainen sekä Suomen Koristetaiteilijain Liitto Ornamon edustajana taiteilija G.A. Jysky, Suomen Arkkitehtiliiton edustajana arkkitehti Aulis Blomstedt sekä taiteilija Erkki Tanttua Suomen Piirtäjäläi-
ton edustajana.

Kilpailuun lähetettiin kaikkiaan 800 luonnosta, joista palkinnot jaettiin seuraaville: I palkinto Tapio Wirkkala, II palkinto G. Warne ja III palkinto Ami Hauhio.

Mikkelin Sanomissa 26.11.1938 kilpailun sihteeri maisteri Nikulainen toteaa: "Paljon pätevää työtä ja mielikuvitusta, mutta yksikään ehdotus ei pannut yhdestä suusta huutamaan."

Vuonna 1940 otettiin käyttöön Ami Hauhion kilpailutyöstä muokattu tunnus "Sananjalan kuusi". Tunnusta käytettiin vuosina 1940 - 1965. Vuonna 1965 tunnuksen lisättiin televisioruudun ääriiviivat.

1940-1965 tunnus.

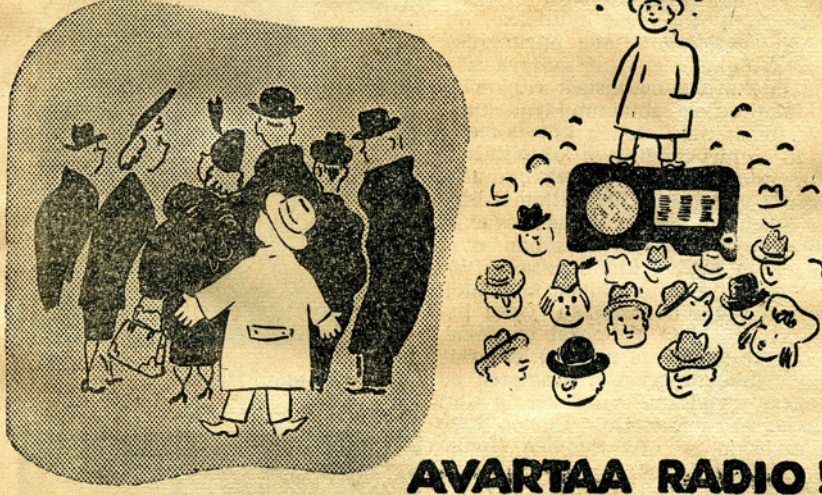
Heljä Strömberg

Kuvat Ylen arkisto Elkasta.

ESKUSTUS - BY SUOMEN YLESRADIO AB - MERKKEJÄ

**AHTAAN
NÄKÖPIIRIN**

AVARTAA RADIO!

YLEISRADIO

Kuvat Erva-Latvalan arkisto Elkasta.

*Kun mustalaiset olivat
tupaan hukkoa...*

Mustalaisten "hukuttaminen" kuivaan tupaan oli kautta Suomen tunnetun kelmin ja veijarin, Kuikka-Koposen, etevimpiä "tempauksia". Siitä ja monista muista tämän aikansa kuuluisuuden konsteista ja kepposista kertoilevat agr. Mikander ja maanviljelijät Juuti ja Turtiainen radiossa perjantaina klo 21.15.

★

Kumpi antaa ihmiselle enemmän järkeä: radiomasto ja hypyrimäki vaiko kauppa ja merenkulku? Se selkiää tietokilpallussa, jonka lahtelaiset ja kotkalaiset pitävät radiossa keskiviikkona klo 20.40.

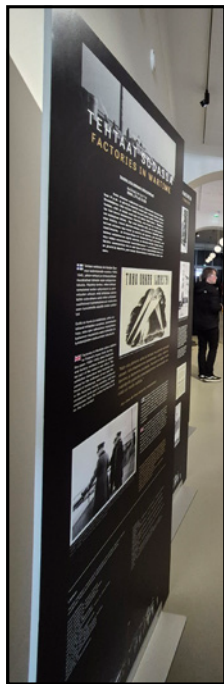
YLEISRADIO

AJANKOHTAISTA

Tehtaat sodassa

Elkan toteuttama Tehtaat sodassa -näyttely avattiin Sodan ja rauhan keskus Muistissa veteraaniviikolla 20.4.2026. Näyttely on katsottavissa Muistissa 3.10.2026 saakka. Näyttely vie kävijän Suomen kotirintamalle vuosina 1939-1945, jolloin tehtaat ja tehdastyöläiset muodostivat tärkeän osan sotaponnisteluista.

Elkassa on sotaa-aikaa koskevia aineistoja valtavasti, josta näyttelyssä on esillä vain pieni pintaraapaisu. Näyttelyn toivotaan herättävän kiinnostuksen sitä kohtaan, mikä on ollut yritysten, ja erityisesti teollisuuslaitosten, merkitys sotaponnisteluissa.

Kesän aukioloajat

Kun otatte suunnaksi Mikkelin, niin Muistin näyttelyiden kuin Elkan takia, niin ottakaa huomioon, että viikoilla 29 ja 33 Elkassa voi olla poikkeusaukioloaikoja henkilökunnan lomien vuoksi. Muista poikkeusaukioloajoista tiedotetaan kotisivuillemme. Tällä hetkellä tiedossa olevia poikkeuksia on tuleva keskiviikko 10.6., jolloin asiakaspalvelumme on suljettuna. Muuten pyrimme palvelemaan läpi kesän normaalein aukioloajoin, ma-pe 8.30-15.30, ja tarvittaessa yritämme järjestää myös iltpäivystyksiä!

Digitaalisen tiedon kesäkoulu

Vuoden 2026 Digitaalisen tiedon kesäkoulu on järjestyksessään jo kymmenes ja sen teemana on alati ajankohtainen Digitaalinen tieto vaarassa. Kesäkoulu järjestetään hybriditapahtumana pe 28.8.2026 klo 9.00 – 15.00.

Tapahtuma tarjoaa monipuolisen asiantuntijakattauksen tiedonhallinnan, tutkimuksen ja muistiorganisaatioiden näkökulmista. Riskien ja uhkien ohella esiin nousevat konkreettiset ratkaisut, joilla digitaalista tietoa voidaan paremmin turvata.

Kesäkoulu on hybriditapahtuma. Fyysisenä tapahtumapaikkana on Tieteiden talon Lisa Hagman -juhlasali, Kirkkokatu 6, Helsinki. Tarjoamme osallistujille aamu- ja iltapäiväkahvit. Etäosallistujat saavat striimin linkin ilmoittautuessaan tapahtumaan.

Kesäkoulu on maksuton. Tapahtuma on suunnattu ensisijaisesti digitaalisen kulttuuriperinnön, tiedonhallinnan ja arkisto-, kirjasto- ja museoalan opiskelijoille, tutkijoille ja muille asiantuntijoille, mutta ilmoittautua voi kuka tahansa aiheesta kiinnostunut. Saat halutessasi osallistumistodistuksen. Mahdollisista opintosuorituksista ja niiden laajuudesta osallistujat sopivat suoraan oman oppilaitoksensa kanssa. Ilmoittaudu paikan päälle viimeistään maanantaina 24.8. ja verkkotapahtumaan viimeistään torstaina 27.8.

<https://www.xamk.fi/tapahtuma/digitaalisen-tiedon-kesakoulu-2026/>

Lisätietoja tapahtumasta: tutkimuspäällikkö Miia Kosonen, etunimi.sukunimi@xamk.fi

Tiedon huoltovarmuus – riskeistä resilienssiin

Jo aiemmin Eemelin s. 16 kirjoituksessa esitellyn tapahtuman voi hyvin sijoittaa kesäkoulun yhteyteen. Tiedon huoltovarmuus - hankkeen maksuton riskianalyyysien ja pilotoinnin kick-off tilaisuus järjestetään myöskin Tieteiden talolla, torstaina 27.8.2026 klo 12.00 – 14.30.

Tilaisuus on suunnattu arkistoille ja muistiorganisaatioille, muista ilmoittautua tapahtumaan perjantaihin 21.8.2026 klo 14 mennessä, jotta voimme varmistaa tarjoilut!

<https://www.xamk.fi/tapahtuma/tiedon-huoltovarmuus-riskeista-resilienssiin/>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

EEMELI VAPAANA

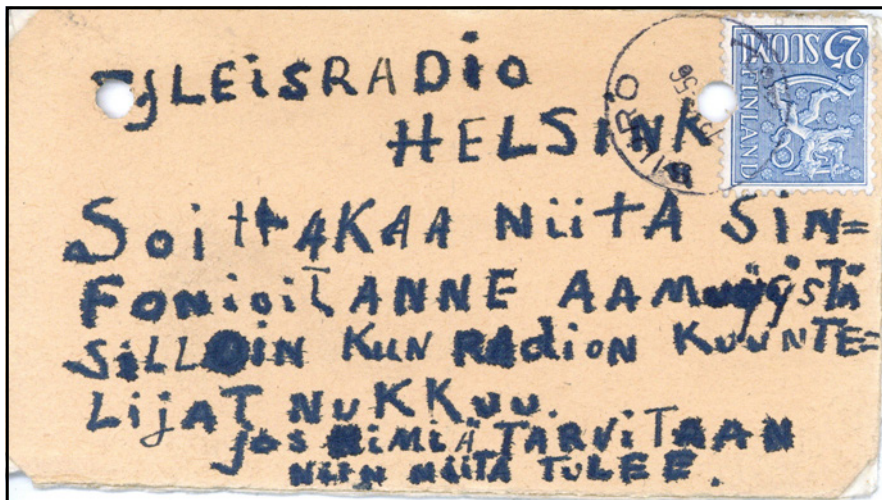
Yle -edition

Muistakaa myös käydä meidän Aikakoneessamme. Tässä muutama linkki alkajaisiksi, jotka liittyvät Eemelin Yle-teen:

<https://www.elka.fi/aikakone/index.php/2016/09/09/maamme-radifioiminen-alkoi-90-vuotta-sitten/>

<https://www.elka.fi/aikakone/index.php/2018/01/11/putket-ovat-radion-sielu/>

Jo postikorttiaikana oli hyvä antaa palautetta, kun sille oli paikkansa!

Ylessä myös tehty tutkimusta 1969, millainenhan olisi vastaava tutkimus tehtynä vuonna 2026?

1. Osallistuva havainnointitutkimus Suomen nuorisosta

Tämä tutkimus liittyy osana Opetusministeriön ja Oy. Yleisradio Ab.:n nuorisotutkimukseen. Siinä kaksi tamperelaista maisteria pyrkii selvittämään nuorten ajatus- ja asenneilmastoa. He kiertelevät viime syksystä kevääseen eri puolilla Suomea. Osallistuivat jengeihin sekä tapasivat yksityisiä nuoria matkansa aikana. Heidän raporttinsa yli tuhannesta nuoresta on valmistumassa, mutta tutkijat antoivat keväällä ennakkotietoja nuorten ohjelmien toimittajille Oy. Yleisradio Ab.:n PTS-ryhmän järjestämässä tilaisuudessa. Tutkijoiden mukaan nuoriso voidaan jakaa karkeasti kahteen luokkaan ns. rasviksiin ja poppareihin. Seuraavassa luonnehdintaa näistä ryhmistä.

Rasvikset:

Lokaalisia. Suhtautuvat asioihin paikkakuntakeskeisesti

Opillinen aste alhaisempi.

Tavallisesti vain kansakoulun tai ammattikoulun käyneitä

Terävien kannattajia.

Käyttävät väkeviä alkoholijuomia.

Musiikkimaku perinteellinen.

Kuuntelevat suomalaista iskelmämusiikkia, tangoja ja perinteellistä poppia.

Konservatiiveja. Elämänasenne epäilyttävä.

Popparit:

Universaaleja. Suhtautuvat asioihin yli paikkakuntakeskeisyyden. Tuntevat omakseen kolmannen maailman ongelmat. Suhtautuvat myönteisesti kehitysapuun jne.

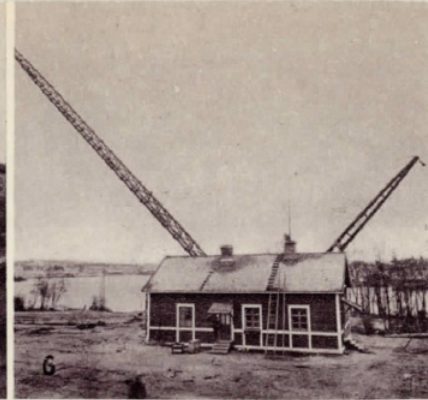
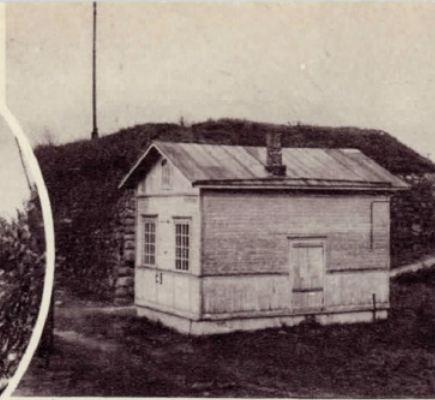
Opillinen aste korkeampi. Enemmän

kuin kansa- tai ammattikoulu

Mietoja viinejä. Käyttävät viinejä ja olutta. Ovat myös ns. pilvikansaa.

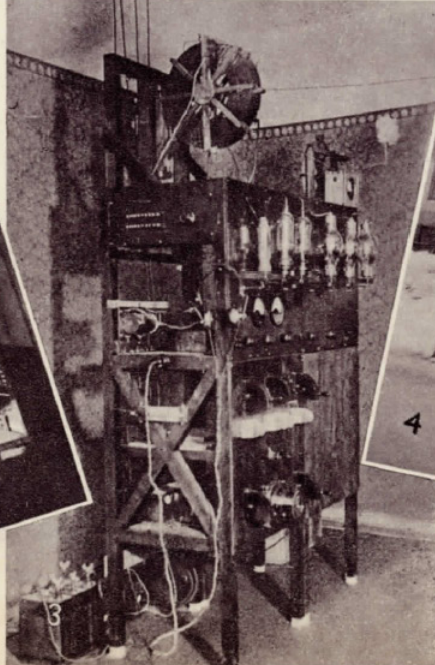
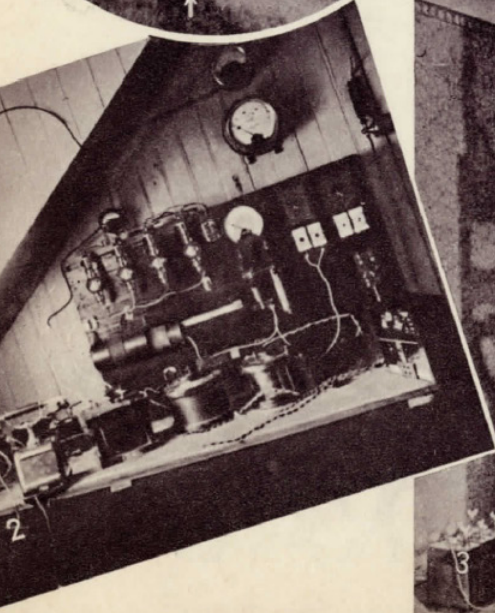
Uutta poppia. Kuuntelevat mielellään pop-uutuuksia.

Edistyksellisiä. Elämänasenne pyrkii uuteen. Koettaa löytää uusia ratkaisumalleja.

From spark system to -

1. The first radio station of Finland, the spark transmitter at Kotka 1900.
2. The first broadcasting station at Tampere 1923—1924.
3. «Radiola» of Helsinki 1924.
4. On the banks of Tammerkoski 1924—1930.

Vom Funkensender -

1. Finnlands erste Radiostation, Funkensender in Kotka im Jahre 1900.
2. Die erste Rundfunkstation in der Telefonzentrale in Tampere (1923—1924.)
3. Der Sender 'Radiola' in Helsinki 1924.
4. Am Tammerkoski (1924—1930.)

Ylellä oli myös esittelymateriaalia kansainväliseen tiedotukseen. Sivulla olevat aineistot ovat poimittu 10 years old materiaalista, Yle 1926-1936 esite.

- and there.

the people of Finland.

51. Sibelius' 70th anniversary jubilee was broadcasted even to America.

52. Songs and music across the seas... Kalevala jubilee at Sortavala.

53. The leading men of the Republic speaking to their nation.

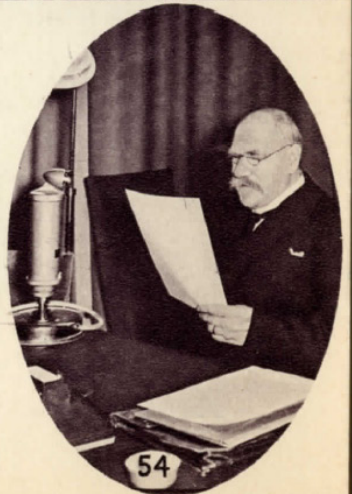
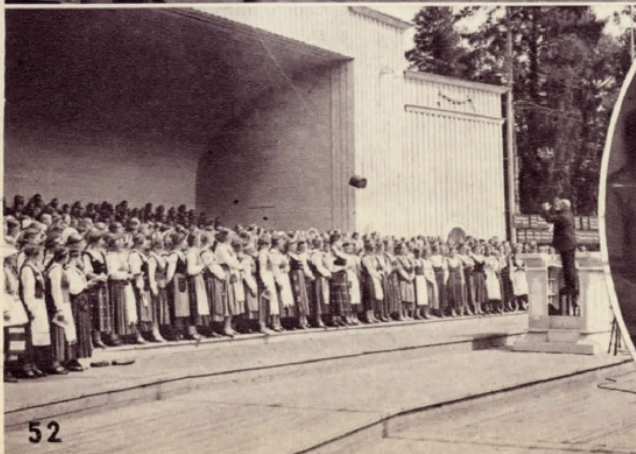

- Ereignisse.

51. Die Feierlichkeiten des 70. Geburtstages von Sibelius wurden sogar nach Amerika gesendet.

52. Die musikalischen Darbietungen in Sortavala aus Anlass der hundertjährigen Wiederkehr der Herausgabe des National-epos 'Kalevala' wurden auf der ganzen Welt gehört.

53, 54. Die Präsidenten sprechen zu ihrem Volk.

Ja tottakai palautetta tarvitaan lisää!

"Jussi" GODSINSKY
 APULAIS-OHJELMA =
 PÄÄLIKKÖKSI!
 HÄNEN "KAVALKKAADI" 30 HKP:RA
 OLI YLIVETO!
 KOMMENTAKAA TOKI HEIKINHEIMOAMME
 NEIHIN TILAISUUKSIIN Y.M.-SELLAISIN,
 JOTTA HÄN TUTUSTUISI MUIHINKIN,
 KUIN VAIN MANNEREIHIN Y.M.
 PATOLOGEIHIN! POISS TEKOPYHYYS
 JA SAAMATTOMUUS! HÄNET EI
 NÄY KOSKAAN MISSÄÄN! IHMEKÖ, ETTEI
 HÄNELLÄ OLE KOSKETUSTA KASUVAAN POLUSEE

Musiikin johtaja Herra Ryytänen
 Monet kymmenet radion kuunte- Helsinki
 liat jo monessa pohjois-Hämeessä ja Vaaran eteläpuolel-
 la, kuuntelimme kaikkiolla mielihyvällä radiosta A. Käk-
 kosen, vanhan kaunisäänisen viulun soittoa. Kun kohteli-
 aimmin pyydämme ja suosittelemme A. Käkistä jos mahdol-
 lista ensi Tammikuun 8 päivänä - 34. Lahteen on ollut ennen-
 kin radiossa soittamassa, ja pyydämme hämmälle ajoissa
 tiedon antamaan ja ohjelmahänen nimeensä julkai-
 semaan.

Suomen Yleisradion Herra Johtajalle.

H e l s i n k i.

Kun allekirjoittanut on saanut yleisradion lähetyksiä seuraten sen käsityksen, että palveluksessanne täytyy olla Ryssän apulaisia koska kaikki väliajat ja jo aikaisin aamulla koetetaan syöttää kansalle kaikenlaista Jumalattomuutta noiden äänilevyjen muodossa, että pistetään tanssi kappaleita soimaan vaikka tanssi on hallituksen taholta kielletty

Ettekö ymmärrä mikä vaikutus on yleisradion lähetyksillä kasvavaan polveemme, joilla ei ole vielä mitään vakavampaa kantaa, miten se vetää vieraantumaan pois Jumalan pelosta ja rakkaudesta niidenkin lapset joille vanhemmat koettaisivat juurruttaa Herran pelkoa, joka on viisauden alku ja on tähänasti meidän voimamme taisteluissa ollut, mutta nyt Te kautta vuosien koetatte kansamme heikentää vieroittamalla sitä joka päiväisillä kevytmielisillä ruikutuksillanne ja tanssikappaleillanne koettaen valmistaa ~~sinjan~~ kansamme keskuuteen sijaa kommunismin opille.

Se on totinen tosi ettei Kommunismia voiteta millään muulla siveistyksellä kun vain Herran Jumalan pelvolla ja palvelemisella.

Eihän pitkiin aikoihin ole kai tehty kyselyä radio kuuntelijoilta mitä suurin osa heistä haluaisivat, mutta umpimähkään tyrkytetään vain tuota kaikenlaista Jumalattomuutta, joka tekee tehottomaksi kaiken sen vähäisen vakavamman ohjelman, (muutamia hartaus minuutteja) valmistaa täten tietä siveettömyydelle ja Kommunismi opille kansassamme. Tätä valittavat kaikki vähänkin vakavammat lasten vanhemmat, että mitä hyödyttää puhua Kommunismin vastustamisesta ja taistelusta sitä vastaan kun yleisradio vetää nuoriamme siihen takaisin kaikenlaisella kevytmielisyydellä ja Jumalattomuudella.

Tiesitkö, että ennen televisiolupamaksuja tarvittiin myös radioon vastaavanlainen lupa?

RADIO- KUUNTELULUPIEN TARKASTUKSET

Yleisradion kuuntelulupien tarkkailijat tulevat toimitamaan lähipaikkakunnilla tarkastuksia salakuuntelijoiden selville saamiseksi. Tämän johdosta kehoitetaan niitä radiokuuntelijoita, joilla ei ole kuuntelulupaa, lunastamaan ensi tilassa kuuntelulupansa lähimmästä postitoimipaikasta.

Radiovastaanottimen luvattomasta hallussapidosta voidaan salakuuntelija tuomita sakkorangaistukseen ja radiovastaanotin voidaan julistaa valtiolle menetetyksi.

Oy. YLEISRADIO Ab.

30

Finlux obc

Ja näihin muutamiin loistaviin tv-malleihin onkin hyvä päättää tämänkertainen Eemeli. Kuvat on poimittu Edean, Jukka Vaajakallion ja Hankkijan arkistoista Elkasta.

Hyvää kesää ja ensi kertaan! t. Eemelin toimituskunta

EEMELI

TEEMANA

YLE

EEMELI

1/2026

JULKAISIJA:

Suomen Elinkeinoelämän
Keskusarkisto

Ilmestyy kaksi kertaa vuodessa

tiedotuslehti@elka.fi

Tutkijantie 7 501500 Mikkeli

p. 044 321 340

www.elka.fi

Kiitos kirjoittajille:

Olli Alm, Elka

Mika Kokkonen, Elka

Kati Lähde, Elka

Sari Muinonen, Designarkisto

Janne Mäkelä

Heljä Strömberg, Elka